मानव अधिकार अवस्थाको मासिक विश्लेषण

(मासिक विश्लेषण-असार, २०७८)[1]

नेपालको पहिलो मानव अधिकार समाचार पोर्टल inseconline.org मा प्रकाशित समाचार अनुसार ०७८ असार महिनामा मानव अधिकार उल्लङ्घन तथा ज्यादतीका घटनाबाट १ सय ८ जना

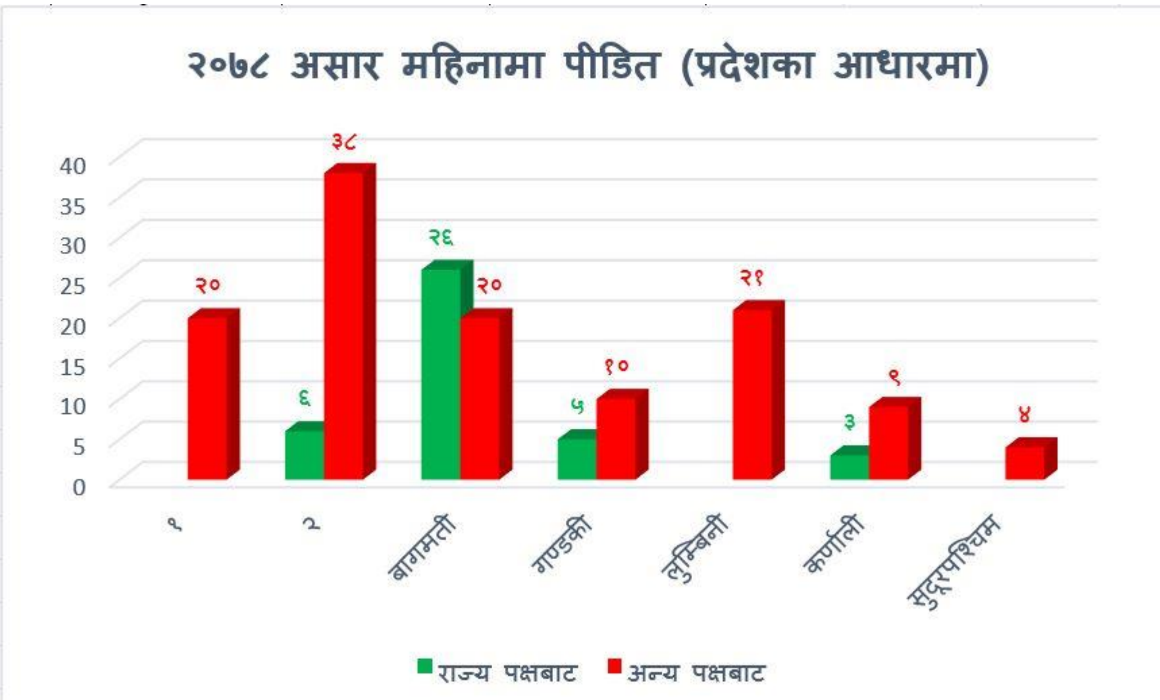

महिला र ५४ जना पुरुष गरी १ सय ६२ जना पीडित भए भने धनकुटाको पाखिबास नगरपालिकामा तोडफोड भएको र डोटीमा एउटा एक्साभेटरमा आगजनी गरेका घटना पनि अभिलेखित छन् । प्रकाशित समाचार अनुसार असार महिनामा राज्य पक्षबाट ४० जना र अन्य पक्षबाट १ सय २२ जना पीडित भए ।

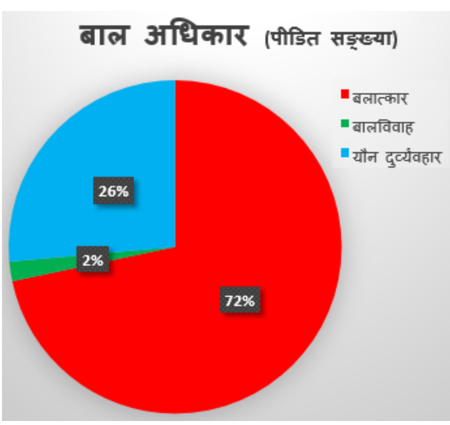

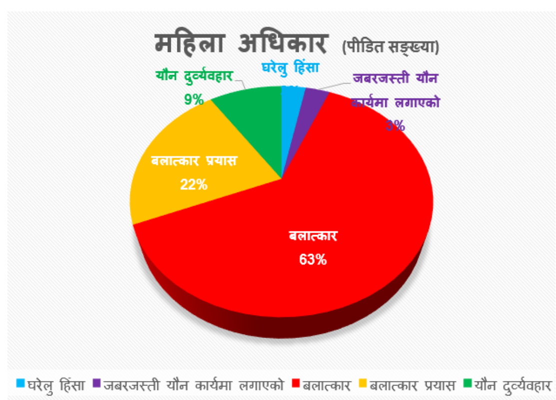

---

[1] इन्सेकले विगत २९ वर्षदेखि नेपालको मानव अधिकार अवस्थाबारे अभिलेख गर्नुका साथै यसको प्रसार गरिरहेको छ । देशका ७७ जिल्लामा रहेका इन्सेकका जिल्ला प्रतिनिधिमार्फत इन्सेकले मानव अधिकार उल्लङ्घन र ज्यादतीका घटनाको अभिलेख गर्ने गरिन्छ । यसैगरी, मानव अधिकार अवस्थाको दैनिक अभिलेख तथा प्रसार गर्ने उद्देश्यले इन्सेकले www.inseconline.org मार्फत हरेक दिन नेपालको मानव अधिकार अवस्थासम्बन्धी समाचार प्रकाशन गर्दै आएको छ । यो मासिक विश्लेषण इन्सेकअनलाइनमा प्रकाशित समाचारहरूको आधारमा तयार पारिएको हो । इन्सेकले अघिल्लो महिनाको मानव अधिकार अवस्थालाई समेटेर हरेक महिनाको ७ गतेभित्र मासिक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्दै आएको छ ।

मानव अधिकार उल्लङ्घन तथा ज्यादतीका घटनाहरूका आधारमा मानव अधिकार अवस्थाको सार्वजनिकीकरण गरी सरोकारवाला निकायलाई जवाफदेही बनाउने, पीडितलाई न्याय र पीडकलाई कानुन अनुसार कारबाहीका लागि पैरवी गर्ने र मानव अधिकार अवस्थाका बारेमा जान्न चाहनेहरूका लागि यो मासिक विश्लेषण उपयोगी हुने हामीले अपेक्षा गरेका छौं ।

सबैभन्दा बढी बागमती प्रदेशमा ४६, प्रदेश २ मा ४४ जना, लुम्बिनी प्रदेशमा २१ जना, प्रदेश १ मा २० जना, गण्डकी १५ कर्णाली प्रदेशमा १२ र सुदूरपश्चिम प्रदेशमा चार जना पीडित भए ।

असार महिनामा पत्नी हत्याका ६, परिवारजनबाट हत्याका चार, बलात्कारपछि हत्याको तीन, बलात्कार प्रयासपछि हत्याको एकसहित २२ जनाको हत्या भएका घटना अभिलेख गरिएको छ । यो अवधिमा झडपमा १२ जनासहित १५ जना घाइते भए । गिरफ्तारीका घटनामा तीन जना महिलासहित ३० जना, कुटपिटबाट पाँच जना, धम्कीका घटनामा एक जना र यातनाका घटनामा एक जना पीडित भए ।

असारमा प्रकाशित समाचारमध्ये बाल अधिकार उल्लङ्घनका घटनामा परी ५३ जना बालिका पीडित भए । अभिलेखित घटनाहरूमध्ये बलात्कारका घटनामा ३८ जना, यौन दुर्व्यवहारका घटनामा १४ जना र बाल विवहाको घटनामा एक जना बालिका पीडित भए ।

महिला अधिकार उल्लङ्घनका घटनामा ३२ जना पीडित भए । जसमा बलात्कारका घटनामा २० जना, बलात्कार प्रयासका घटनामा सात जना, यौन दुर्व्यवहारका घटनामा तीन जना, जबरजस्ती यौन कार्यमा लगाएको घटनामा एक जना र घरेलु हिंसाको घटनामा एक जना महिला पीडित भए ।

असार महिनामा कोभिड सङ्क्रमितको पुष्टि दर उस्तै रहेको छ । स्वास्थ्य तथा जनसङ्ख्या मन्त्रालयद्वारा दैनिक जारी अवस्था प्रतिवेदन अनुसार असार १ गते परीक्षण गरिएकामध्ये २३ प्रतिशतमा कोभिडको सङ्क्रमण पुष्टि भएको थियो भने असार ३१ गते २२ प्रतिशत रहेको छ । असार १ गते सक्रिय सङ्क्रमितको सङ्ख्या ६३ हजार २ सय ५७ रहेकामा असार ३१ गते यो सङ्ख्या घटेर २६ हजार ८ सय २२ मा आइपुगेको छ । कोभिड-१९ सम्बन्धी दैनिक अपडेट तथा साप्ताहिक विश्लेषण इन्सेक अनलाइनमा उपलब्ध छ ।[१]

घटनाको प्रकार	पीडित सङ्ख्या	
	महिला	पुरुष
गिरफ्तारी	३	२७
कुटपिट	१	४
धम्की		१
यातना		१
घाइते		
घाइते		३
झडपमा घाइते		१२
जम्मा		**१५**
हत्या		
उपचार अभावमा मृत्यु		१
थुनुवाको मृत्यु	१	
पत्नी हत्या	६	
परिवारजनबाट हत्या	२	२
बलात्कार प्रयासपछि हत्या	१	
बलात्कारपछि हत्या	३	
शिशु हत्या	१	
हत्या	३	२
जम्मा	**१७**	**५**
बाल अधिकार		
बलात्कार	३८	
बालविवाह	१	
यौन दुर्व्यवहार	१४	
जम्मा	**५३**	
महिला अधिकार		
घरेलु हिंसा	१	
जबरजस्ती यौन कार्यमा लगाएको	१	
बलात्कार	२०	
बलात्कार प्रयास	७	
यौन दुर्व्यवहार	३	
जम्मा	**३२**	
जातीय विभेद	**२**	**१**
कूल जम्मा	१०८	५४

२४ वर्षीया रुपा सुनारले आफूलाई दलित भएकै आधारमा कोठा भाडा नदिएको भन्दै काठमाडौं महानगरपालिका-११ बबरमहलकी ५४ वर्षीया सरस्वती प्रधानविरुद्ध महानगरीय प्रहरी वृत सिंहदरबारमा असार ३ गते जातिय भेदभावविरुद्ध उजुरी दर्ता गराउनु भएको छ । पीडित सुनारले साथीसहित असार १ गते घरबेटी प्रधानकोमा गएको र कोठाको भाडादर समेत तय भई भाडामा लिने दिने सहमति भएपछि आफ्नो थर सोधिएको र थर बताएपछि जातकै आधारमा आफूलाई कोठा नदिएको बताउनु भयो । असार ९ गते तत्कालीन मन्त्री कृष्णगोपाल श्रेष्ठको उपस्थितिमा सरस्वती प्रधान रिहा भएको प्रहरीले जनायो । यो घटना सर्वोच्च अदालतसम्म पुगेको छ । अदालतले जातीय विभेद गरी कोठा नदिएको आरोप लागेकी घरबेटीलाई छुटाउन सहयोग गरेको आरोपमा असार ३१ गते पूर्वमन्त्री

[१] http://inseconline.org/np/%e0%a4%95%e0%a5%8b%e0%a4%ad%e0%a4%bf%e0%a4%a1-%e0%a5%a7%e0%a5%af/

श्रेष्ठविरुद्ध अनुसन्धान अघि बढाउन आदेश दिएको छ । जातीय विभेद मानवता विरुद्धको कार्य हो । यसले समाजलाई विद्वेश र असहिष्णुतातर्फ रूपान्तरित गर्दछ । यस्ता गैरकानुनी कार्यको पक्षमा गरिने वकालत, संरक्षण र अभियानले समग्र मानव विकास र मानव अधिकार प्रतिकूलको वातावरण निर्माण गर्नेतर्फ सचेत रहनु आवश्यक छ । इन्सेकले असार १६ गते विज्ञप्ति जारी गर्दै जातीय विभेद अन्त्यका लागि एकताबद्ध पहलकदमी गर्न आह्वान गरेको छ । घटनाको छिनोफानो हुन भने बाँकी छ ।

२०७८ साउन ७ गते

इमेलः inseconline@insec.org.np

वेबसाइटः www.inseconline.org, www.insec.org.np